

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 12 sierpnia 2026 r.
Znak sprawy: DTS.wzs.058.18.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: interpelacji nr 18847 w sprawie wypracowania rozwiązań dotyczących
wypłaty świadczeń emerytalnych osobom podlegającym równolegle ubezpieczeniom
w ZUS i KRUS**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18847 Pani Posel Małgorzaty Pępek¹ w sprawie wypracowania rozwiązań dotyczących wypłaty świadczeń emerytalnych osobom podlegającym równolegle ubezpieczeniom w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dalej: KRUS), przekazuje niniejsze wyjaśnienia.

W Polsce funkcjonują dwa systemy ubezpieczenia społecznego – system powszechny o charakterze kapitałowym, w którym zdefiniowana jest składka (czyli wysokość emerytury zależy od sumy wpłaconych przez całe życie składek) oraz system rolniczy, któremu nie można przypisać charakteru kapitałowego, a w którym zdefiniowane jest świadczenie (co oznacza, że świadczenie emerytalne jest ustalone w odniesieniu do emerytury podstawowej i jest niezależne od wysokości opłaconych składek) i w konsekwencji emerytura rolnicza w większości finansowana jest z budżetu państwa.

Należy zwrócić uwagę, że inne reguły pobierania świadczeń emerytalnych w tzw. zbiegu obowiązują osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r., a inne urodzone po 31 grudnia 1948 r., co jest konsekwencją reformy powszechnego systemu emerytalnego, wprowadzonej w 1999 r.

¹ Wpływ do MRiRW – 29 lipca 2026 r.

Zgodnie z podstawową zasadą określoną w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników², w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie z zaliczeniem do prawa i wysokości okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu w drugim systemie ubezpieczenia społecznego.

Z powyższego wynika, że dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., których nie objęła reforma powszechnego systemu emerytalnego w razie zbiegu prawa do świadczeń emerytalnych i rentowych z ZUS oraz z KRUS do wypłaty przysługuje jedno wybrane świadczenie.

Niezależnie od daty urodzenia, emerytura rolnicza przysługuje osobie, która ukończyła wiek emerytalny (dla mężczyzn 65 lat, dla kobiet 60 lat) oraz podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat³.

Dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. do wymaganego okresu ubezpieczenia zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990,
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi⁴, czyli z systemu powszechnego.

Należy zatem pamiętać, że do wysokości świadczenia emerytalnego osobom urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. dolicza się okresy podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu przepadającemu po tej dacie⁵. Zatem okresy ubezpieczenia w obu systemach dla tych osób mają wpływ na przyznane świadczenie emerytalne oraz jego wysokość.

² Art. 33 ust 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770 z późn. zm.).

³ Tamże, art. 19 ust. 1.

⁴ Tamże, art. 20.

⁵ Tamże, art. 25 ust 2a.

Z kolei w przypadku osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. wprowadzono zasadę całkowitej odrębności w części emerytalnej obu systemów ubezpieczeń społecznych. Wynika to z tego, że ubezpieczenie emerytalne rolników nie zostało zreformowane w ten sam sposób jak ubezpieczenie emerytalne w systemie powszechnym i prawo do emerytury rolniczej nadal jest uzależnione nie tylko od osiągnięcia wieku emerytalnego, ale także od posiadania wymaganego co najmniej 25-letniego stażu ubezpieczeniowego. Prawo do emerytury rolniczej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. jest ustalane wyłącznie na podstawie okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Zniesienie możliwości uzupełniania stażu emerytalnego rolniczego okresami ubezpieczenia w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych dla osób objętych reformą systemu powszechnego, stworzyło możliwość pobierania przez te osoby zarówno emerytury rolniczej jak i emerytury z systemu powszechnego, jeżeli podlegały ubezpieczeniu w obu systemach.

Powyższe oznacza, że osoby ubezpieczone, urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które w okresie aktywności zawodowej podlegały zarówno ubezpieczeniu społecznemu rolników, jak i powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych, mogą nabyć prawo i korzystać z wypłaty obu świadczeń. Warunkiem jest jednak, aby po osiągnięciu wieku emerytalnego osoby te w przypadku emerytury rolniczej mogły wykazać się co najmniej 25 letnim okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz odprowadzały składki w systemie powszechnym. Każda z instytucji ubezpieczeniowych (ZUS i KRUS) przyznane świadczenie emerytalne wypłaca niezależnie. Natomiast ubezpieczony, który posiada okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, w wymiarze krótszym niż 25 lat, może ubiegać się o emeryturę powszechną zwiększoną o tzw. część rolną, ustalaną według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej.

W przypadku osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które pobierają emeryturę z ZUS i nie posiadają wymaganego co najmniej 25 letniego stażu ubezpieczeniowego w KRUS mogą ubiegać o tzw. zwiększenie rolne, które ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników⁶ na podstawie zaświadczenia KRUS o okresach opłacania składek. Część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

⁶ art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770)

Pragnę również wskazać, że w przypadku, gdy osoba ubezpieczona nie nabyła prawa do emerytury rolniczej z powodu braku wymaganego 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i jest uprawniona do emerytury powszechnej ze zwiększeniem rolnym, a świadczenie zostało ustalone w kwocie niższej od najniższej emerytury, przy ustalaniu możliwości jego podwyższenia do gwarantowanej przez państwo najniższej emerytury, okresy ubezpieczenia rolniczego, za które przyznane zostało to zwiększenie, zalicza się do wymaganego w tym przypadku stażu ubezpieczeniowego w wymiarze co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn⁷.

Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, że obowiązujące przepisy przewidują mechanizmy uwzględniania okresów ubezpieczenia przebytych zarówno w systemie powszechnym, jak i w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, a zasady ustalania prawa do świadczeń oraz ich wypłaty zostały w sposób jednoznaczny określone w obowiązujących regulacjach. Żadne okresy ubezpieczenia jak wynika z powyższych wyjaśnień nie pozostają bez wpływu na wysokość świadczenia, niezależnie z której instytucji pochodzi uprawnienie emerytalne. Wspomniani rolnicy, którzy oprócz działalności rolniczej prowadzą działalność pozarolniczą i podlegają ubezpieczeniu w KRUS, również mają zapewnioną odpowiednią rekompensatę za odprowadzanie wyższych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, w wysokości 0,5% emerytury podstawowej za każdy rok opłacania takiej składki⁸.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje funkcjonowanie systemu ubezpieczenia społecznego rolników, analizuje zgłaszane postulaty oraz ocenia efekty obowiązujących regulacji. Ewentualne zmiany w tym zakresie wymagają przeprowadzenia pogłębionych analiz uwzględniających odmienny charakter obu systemów oraz skutki społeczne, prawne i finansowe proponowanych rozwiązań.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Adam Nowak

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych

⁷ Tamże, art. 87 ust. 1a.

⁸ Tamże, art. 27a ust. 1